

RAILNIEUWS-EXPRES

Februari 2010

RAILNIEUWS-EXPRES verschijnt maandelijks en kan gratis worden gedownload vanaf onze website www.hov-rn.nl

Internet: www.hov-rn.nl

Email: hov-rn@hov-rn.nl

“Meet and Greet” gemist ? Heeft u de afscheidsbijeenkomsten van “Het Openbaar vervoer – RAILNIEUWS” te Voorburg gemist ? De in deze bijeenkomsten getoonde beamerpresentatie wordt nogmaals gepresenteerd bij de NVBS-afdeling Oost Brabant op **19 februari a.s.** in de NS-ontspanningsruimte De Fuut aan de Fuutlaan 2-02 te Eindhoven, op circa 1,5 km ten oosten van het station aan het einde van de Fuutlaan nabij de verdiept gelegen Insulindelaan (onderdeel van de RING). www.nvbs.com

T I J D S C H R I F T E N

Op de Rails, februari 2010, nummer 2010-2 * Na uitgebreid spoor- en trammieuws uit binnen- en buitenland de volgende artikelen: Winterweer. 'Alle reden vom Wetter. Wir nicht,' was in de jaren zeventig van de vorige eeuw dé reclamekreet waarmee de Deutsche Bundesbahn haar winterbestendigheid promootte. Hoewel ook op het Duitse spoor de problemen lang aanhielden en voor veel vertraging en treinvuurt zorgden, stonden ze niet in verhouding tot de ongemakken waarmee de Nederlandse treinreiziger de afgelopen tijd moest leven. Waarom ging het in Nederland zo mis en duurde de ellende zo lang? * Materieeloverzichten Nederland, stand 1 januari 2010 * Hogesnelheidslijnen in Spanje. Als er momenteel ergens in Europa intensief wordt gebouwd aan spoorlijnen voor hoge snelheid, is het wel in Spanje. Na uitvoering van een zeer ambitieus programma zal dit land het langste hogesnelheidsnet in Europa hebben. Mondiaal gezien zal Japan voorbijgestreefd worden en alleen China zal worden voorgelaten * Trams down under. Onder deze titel werd in Op de Rails 1998-12 het trambedrijf van Melbourne besproken. In tegenstelling tot vele andere is dit intussen bijna 250 kilometer grote bedrijf in volle omvang in gebruik gebleven en zelfs nog uitgebreid. Door de privatisering kreeg het materieel nieuwe kleuren en verschenen Europese lagevloertrams op de baan * De NVBS naar Amersfoort. Op 6 maart 2010 vindt de officiële opening plaats van ons nieuwe huis in Amersfoort. Een verslag over een periode van ruim drie jaar van de eerste berichten dat de NVBS moest verkassen, tot het in gereedheid brengen van de ruimte, waarna die in gebruik kon worden genomen * Verenigingsnieuws * Stichting NVBS-Excursies * Boekbesprekingen * Agenda * NVBS-winkel * Railkalender * www.nvbs.com

Rail Magazine, januari-februari 2010, nr. 271 * Na de vaste rubrieken: HSL-Noord/Zuid in gebruik * Gouda - Alphen aan den Rijn tramloos * Stabilisatie na harde klap, sanering bij oude locs * Winter in Nederland * De regiotram keert terug * ACTS serie 1200 op weg naar de toekomst * Sfeerimpressies rondom Plandampf * Met stangenlocs door Lapland (3) * Artitec's Blauwe Engel gearriveerd * Ole Bill Springs * Landwitz * On traXS! voor de tweede keer * De Noordmolen van Tilly Models * www.railmagazine.nl

Rail Hobby, februari 2010, nr. 2 * Nebenbahnen in Duitsland (deel 6) Bentheimer Eisenbahn * Vuilnisvervoer in HO * de BR 23 komt weer tot leven bij Märklin * Railview * Railmusea * Digitale modelspoor: programmeren * Schaduw over oude Duitse elocs (deel 4 slot) * Oude emplacementjes (stamlijn Harderwijk) * Railvitrine * Vakwerkskeletbouw (2) * In het spoor van Bob Krone (deel 2) * Railpers * www.railhobby.nl

Straßenbahn Magazin, Februari 2010, 41^e jaargang, nr. 244, ISSN 0340-7071*10815, 84 blz., in kiosk €7,90 (D). In de rubriek “Journal” lezen wij de volgende (voornaamste) kortere onderwerpen: Lijn 1 van de **Bremer** tram kan effectief verlengd worden, omdat de financiering ervoor rond is. In het Oost-Duitse **Cottbus** alwaar de dreiging van de opheffing van het trambedrijf op de loer ligt, heeft een overmaat aan kiesgerechtigde stemmers van haar afkeer daarvoor blijk gegeven. De bal ligt nu weer voor de voeten van de lokale bestuurders. In de stad **Aken**, waar ooit sprake was van een omvangrijk tramnet, speelt men met de gedachte om een zogenaamde people-moversysteem van 4,5 km lang in te voeren. Eerder was al gedacht aan een kabelbaan en aan een monorailsysteem! In **Wuppertal** is de beroemde zweeftram uit de actieve dienst genomen. En wel omdat een aantal stalen dragers die alle ouder dan 100 jaar zijn in slechte toestand blijken te verkeren. In **Nordhausen** is tramlijn 2 na 8 maanden werken weer in oude glorie hersteld. In **Berlijn** blijft het sukkelend met de S-Bahn. Ditmaal waren het ijs en sneeuw de kwelgeesten. Het was even schrikken in het Oost-Duitse **Schwerin**. De rekenkamer van Mecklenburg-Vorpommern adviseerde de landsregering dat het 102-jarige tramsysteem aldaar opgedoekt behoort te worden ten faveure van een verbussing. Nota bene, de afbraak dus van een geheel gemoderniseerde infrastructuur (40,5 km) en met moderne lagevloertrams. **Kassel** heeft 18 nieuwe lagevloertrams bij Bombardier (Flexity Classic) besteld ter vervanging van de N8C-trams bouwjaar 1981. In het Zwitserse **Bern** worden thans de laatste hogevloertrams door Combino's vervangen.

Het hoofdartikel gaat over de sneltramlijn U18 tussen de steden **Essen** en **Mülheim**, die in 1977 geopend werd. Hierbij werd het middenstuk van de snelweg A40 gebruikt als vrije baan voor de sneltram, die in de plaats kwam van de meter-sporige tramlijn 8/18 tussen genoemde steden. In **München** is inmiddels in december j.l. met het nodige feestgedruis en het opdraven van politieke bobo's de nieuwe tramlijn 23 geopend. Ter kruising van een brede autoweg is er voorts een moderne imposante trambrug gebouwd. In deze stad zijn de bekende P-/p-trams, waarvan er nog maar een paar rondrijden, uitsluitend te vinden op lijn 21 (traject Karlsplatz – Westfriedhof) zo lang dit duurt. Na tientallen jaren van stagna-

tie in het lokale tramwezen staan er thans veel serieuze uitbreidingen op het bouwprogramma. Uit het Oost-Duitse Jena een goed bericht. In december j.l. werd de tramverbinding over vrij tramsporen tussen Lobeda-West en Burgau een feit. Het was ook broodnodig, immers de bussen stonden meer vast dan dat zij in de spitsuren reden. In deel 2 over de lagevloertrams gaat het o.a. over asloze tramwielen een enkelassen. Daarbij wordt ondermeer nader ingegaan op het EEF-systeem van Düwag, waarbij een los wiel tot 15 graden draaibaar is. Aandacht voor tramwag 807 van Augsburg die wel een heel merkwaardige levensloop gekend heeft. In deel 5 over voormalige Sovjet-Russische trambedrijven met smalspoor (meterspoor) is nu het trambedrijf van de Oekraïense stad **Winnyzja** aan de beurt. De tram aldaar verzorgt het leeuwendeel van het passagiersaanbod. En om aan de vraag te kunnen blijven voldoen ziet men er naast diverse types Tatratrums ook exemplaren uit Zürich rijden en wel in hun oorspronkelijke blauwe kleur. Hierbij gaat het om vierassers en dubbelgelede trams met aanhangwagen. Gaan wij nog even naar het Spaanse **Sevilla** waar sinds verleden jaar op de 18 km lange lijn 1 een sneltram rijdt. Tussen de aanvang van de aanleg en de opening van deze tramlijn passeerden 32 jaren over onzichtbaar spoor! En er moeten nog de lijnen 2, 3 en 4 volgen. In de modellenrubriek treffen wij de volgende tramexemplaren aan: een Salzburger tram (1:10), een Neurenberger tweewasser met bijwagens en een Milanese Peter Witt-tram (1:22,5). Gedoken wordt in de geschiedenis van de **Hamburger** tram, welke in 1959 nog de ruggengraat vormde voor het lokale openbare vervoer. En in het naburige **Lübeck** zijn wij toe aan deel 4, handelend over de periode 1945-1950, een moeilijke periode waarin bestaande trams gemoderniseerd en nieuwe aangekocht werden. Niemand had toen de idee dat over 9 jaren het fenomeen tram aldaar compleet verbannen zou zijn!
www.strassenbahn-magazin.de ThN.

B O E K E N

EDITIONS DU CABRI. Via deze uitgeverij ontvingen wij deel 15 van de serie **Images de Trains** van La Vie du Rail. Tot nu toe hebben wij de meeste delen van deze serie besproken en wel bijna altijd in zeer positieve zin, vooral ook vanwege de beeldkwaliteit (voornamelijk kleur). Deel 15 maakt een minder verzorgde indruk. Het boek is met 37 euro ook veel lager geprijsd dan de andere. Dit keer geheel in zwart/wit over de SNCF, regio's Ouest en Sud-Ouest van 1965 tot 1970. Dit was de tijd dat de grote stoom ten einde liep. Echter in de regio Ouest was er nog veel te zien zoals series 231 D, 141 P, 141 R en 241 P. De regio Sud-Ouest had zijn hoofdlijnen al vóór 1940 geëlectriceerd, terwijl de draad bij de Ouest alleen boven Paris-Le Mans hing. Samensteller Gue Han gaat op pad vanuit Paris Montparnasse en Austerlitz en bezocht plaatsen als Rouen, Brest, Le Croisic, Trappes, Mezidon, Rennes, Saint Malo, Angers etc. Voor Sud-Ouest is het gebied beperkt tot onder andere Ussel, Vierzon en Montluçon dat jarenlang het grootste stoomdepôt in dat gebied was (veel tenderlocs 141 T). Het is voor 90% een stoomboek geworden. De andere tractievormen figureren mondjesmaat. Ondanks onze kritische opmerkingen over de drukkwaliteit toch wel een waardevol document. 25,5 bij 33 cm., ISBN 13-978-2-915034-98-1. www.cabri.fr

EK VERLAG (<http://shop.eisenbahn-kurier.de>) zond ons de volgende vier uitgaven:

EK-Special Nr. 94, **Die VES/M Halle (S)**. Het beroemde lok-proefstation van de DDR Reichsbahn. In tegenstelling tot wat hobbyisten destijds dachten was hier het meeste te doen met diesel- en elocs. Het aandeel van de stoom blijkt gering, zo ook in deze Special. Het beperkt zich tot nieuwe systemen en nieuwbouw stomers en éénlingen zoals de 18 201. Enkele buitenlandse diesellocs werden hier ook getest. Deze uitgave geeft ook een goed beeld van nieuw DR-materieel, maar ook van de oudere stomers. 98 blz. A4, 11,80 euro.

Die Hamburger Rangier- und Güterbahnhöfe. (Wiesmüller en Lawrenz). 14 Rangier- en 15 Güterbahnhöfe: niet niks voor een moderne havenstad. Het is natuurlijk bijna geheel de haven die het vervoer genereert. Het meest bekend zijn Maschen als grootste goederenstation van Europa en meer in de stad Wilhelmsburg en Rothenburgort waar ook grote stoomdepôts waren (dit zijn Rangierbahnhöfe). Harburg en Altona zeggen ook wel wat. Het boek is zeer rijk geïllustreerd in zwart/wit met ook een enkele kleurenfoto. Stoom, diesel en elektrisch is allemaal vertegenwoordigd. Het onderhavige boek is iets voor degenen die iets met de stad hebben. 35 euro, 192 blz 30 bij 21 cm. oblong, 300 afb. en kaarten, bestelnr. 303, ISBN 978-3-88255-303-1.

Wie denkt dat Bellingrodt de enige 'Altmeister' is heeft het mis. En dit dankzij EK zelf die de laatste tijd ook andere archieven aan het opduiken is. In de serie **Alte Meister der Eisenbahnphotographie** duikt nu Alfred Ulmer op die van 1925 tot 1945 treinen in zwart/wit fotografeerde. De foto's zijn gemaakt in de Reichsbahndirektion Stuttgart. Bijna volledig stoom met dik op de voorgrond de Württembergische 18 en de 39. Van andere series zijn er ook wel opnamen (bijv. de 03) maar dit historische duo domineert. Alleen bij een excursie naar Beieren figureren 2 foto's van een E-18. We beginnen met Stuttgart Hbf en BW Stuttgart Rosenstein. Dan gaan we naar Untertürkheim en Kornwestheim, vervolgens naar Bad Canstatt en zijlijnen. Het jubileum (100 jr) in Nürnberg en het Enz-viaduct in Bietigheim en de Gau Bahn naar onder andere Horb en Tübingen vormen ook hoofdstukken. Vervolgens gaan we het Schwarzwald in en we besluiten met een reis naar Beieren. Mooie stemmingsfoto's in Stuttgart en sneeuwopnamen elders. Zoals gezegd wel heel erg veel 18-en vooral (locs die in 1953 verdwenen). 160 blz. 26 bij 21,5 cm. oblong, 167 foto's, bestelnr. 310, 29,80 euro. ISBN 978-3088255-310-9.

Glacier Express (R. Steiner). Een kleuralbum van de langzaamste sneltrein ter wereld van Zermatt naar St. Moritz v.v. Het boek begint met een geschiedenis van deze trein (enkele zwart/wit foto's), kijkt dan naar reclameplaten en vangt vervolgens de reis aan vanuit St. Moritz. Bij de foto's figureert vooral de huidige tijd met modern tractiematerieel in

zomer en winter. Maar aan langlevende oudjes zoals de RhB krokodillen en FO veteranen is ook gedacht. De 2^e etappe van onze reis is Albula Verder gaat het over de Oberalppas, vervolgens een kort beeld van de Dampfbahn Furka Bergstrecke. Hier hadden eigenlijk ook enkele zwart/wit foto's van de oude route niet misstaan. Vervolgens door het Mattertal naar de Gornergratbahn in Zermatt, die ook met fraai fotomateriaal is vertegenwoordigd. Vroeger reed de trein over de baan van de Brig-Visp-Zermatt/Furka Oberalp/Rhätische Bahn. Sinds enkele jaren is het de Matterhorn-Gotthard en Rhätische Bahn geworden. Een zeer fraai boek dat als geschenk uitermate geschikt is. 128 blz. met 139 kleurenfoto's voor 24,80 euro, bestelnr. 731. ISBN 978-3-88255-731-2.

DVD - CD r

Nog verkrijgbaar: HSL-ZUID – DE TOTSTANDKOMING

Totaaloverzicht – bijgewerkt t/m januari 2010 – van de totstandkoming van de eerste spoorbaan voor hogesnelheidstreinen in Nederland. Dit uitgebreide overzicht op CD-r van de aanloop naar en de aanleg van de eerste hogesnelheidspoorlijn en enkele spoorse aangelegenheden in perspectief, heeft 306 pagina's op A4-formaat.

U leest ondermeer over: * De eerste plannen * Een kijkje bij o.a. de eerste moderne elektrische HSL "Shinkansen" in Japan * Elektrische TGV (Train à Grande Vitesse) in Frankrijk op de LGV (Ligne à Grande Vitesse) Paris—Lyon en andere HSTs in Europa en daarbuiten * Spoorwegen in Nederland door de jaren * Overzicht van elektrisch reizigersmaterieel 1908 – 2009 * Veranderingen in Nederland als gevolg van de aanleg van HSL-Zuid * De contracten * Vervolgens wordt het gehele traject letterlijk en figuurlijk stap voor stap besproken; geïllustreerd met ruim 700 foto's (waarvan 195 luchtfoto's), 113 visualisaties, 34 tabellen en 19 kaarten * Techniek, stroomvoorziening e.d. * Proefritten * Archeologische vondsten * Geluid * Tunnel in het Groene Hart * Financiering * De op HSL-Zuid rijdende HSTs * Station Antwerpen * Teveel om op te noemen.

Lees alles over de HSL-Zuid op deze unieke CDr, die is samengesteld en geschreven door F.F.W. Beijerling, Projectvoorzitter HSL-Zuid in de periode juni 1997 - april 2009.

Te bestellen door overmaking van € 19,50 op rekening (ING) 2497842 t.n.v. C. Nagtegaal o.v.v. HSL-Zuid. Vermeld duidelijk naam en adres!! De CD-r wordt dan per ommekeer opgestuurd.

EISENBAHN KURIER:

Die Baureihen E-10 und E-40. De eerste E-10 kwam in 1956, de eerste E-40 in 1957. De locs waren praktisch identiek. Er kwamen in totaal 879 E-40-ers. Beide series vormden de ruggengraat van het elektrisch verkeer bij de DB. De enige grote nieuwe naoorlogse electrificatie in de 50-er jaren was die in het Ruhr-gebied. U ziet filmopnamen uit 5 decades aangevuld met een laatste "Ausbesserung" in AW Dessau. Thans worden deze series grotendeels terzijde gesteld. De meeste zijn tussen de 40 en 50 jaar oud. Speelduur 50 min. voor 19,80 euro, bestelnr. 8210.

Die Harzer Schmalspurbahnen. Een onderwerp dat in de videotijd vaak is verfilmd. Het gaat hier om de Brocken-, Harzquer- en Selketal Bahn, waar men schitterende oudjes en ook die prachtige "Bullige" 99-en beleven kan. 100 jaar smalspoor schrijft men hier. Prachtige opnamen, vooral in de winter als de trein opklimt naar het niemandsland op de Brocken. Overigens verschijnen op het 100-jaar-feest ook de HSB Triebwagen en de Duo-tram. Al met al een klassieker. 60 minuten genieten voor 19,80 euro, bestelnr. 8220. <http://shop.eisenbahn-kurier.de>

De stoomtrammensen zoeken enthousiaste collega's!

Inmiddels al meer dan veertig jaar onderhoudt de Museumstoomtram Hoorn-Medemblik met een historische collectie stoomtrammaterieel een museale tramdienst tussen Hoorn en Medemblik. Het laten rijden van de historische stoomtrams in het levende museum is vooral een kwestie van veel en enthousiast mensenwerk. De vrijwilligers van het museum zoeken collega's om daarbij te helpen!

Vrijwilligers

Bij de Museumstoomtram zijn zo'n 280 vrijwilligers actief in allerlei functies. Het zijn mannen en vrouwen, in leeftijd variërend van 16 tot 86 jaar. Vaak wonen ze dicht bij huis. Soms ook verder weg, tot zelfs in België. Een aantal mensen is al vanaf het begin bij de organisatie betrokken. De Museumstoomtram is nog steeds op zoek naar vrijwilligers. Bijvoorbeeld als lokettist of chef op de stations, als rondleider, als promotiemedewerker, in de horeca of winkel van het museum en mensen die educatieve rollen als postconductor, goederenarbeider of verkleedjuffrouw willen presenteren of die juist liever het materieel willen poetsen en onderhouden. Zelfs mensen die administratief werk willen doen kunnen wij een afwisselende vrijwilligersfunctie bieden.

Achter de schermen

Op **zondag 28 maart** organiseert de Museumstoomtram vanaf 10.00 uur een kennismakingsochtend voor nieuwe vrijwilligers. Hierbij kunnen geïnteresseerden uiteraard geheel vrijblijvend kennismaken met de organisatie achter de schermen van het museum.

Ervaring of speciale kennis is echt niet nodig. De Museumstoomtram zoekt mensen, die het leuk vinden om samen met de enthousiaste mannen en vrouwen en vrouwen van de stoomtram te werken aan een bijzonder museum of die het leuk vinden onze even enthousiaste bezoekers een leuke en boeiende dag uit te bezorgen.

Meer informatie

Voor meer informatie kunt u contact opnemen met het museum. Ook kunt u zich hier aanmelden voor de kennismakingsochtend:

Museumstoomtram Hoorn-Medemblik, afdeling communicatie en presentatie René van den Broeke Tel. 0229-214862

E-mail: sdcmuseumstoomtram.nl

A G E N D A (BINNENLAND)

20 februari 2010: 10-15 uur: Modelspoorbeurs in Expo te Houten. <http://www.modelspoorbeurs.nl/>

26 t/m 28 februari 2010: Ontraxs, Modelspoormanifestatie in het spoorwegmuseum te Utrecht. www.ontraxs.com

7 maart 2010: modeltreinbeurs in Wijkwaard, Muiderwaard 244 te Alkmaar, van 10 t/m 15 uur.

12, 13 en 14 maart 2010: 10 – 17 uur, modelspoormanifestatie RAIL in in Expo te Houten. www.rail.nl

20 maart 2010: Modelspoor- en autobeurs SPIJKSPOOR in Delta, Albrandswaardsdijk 74 te Poortugaal. www.spijkspoor.nl

28 maart 2010: kennismakingsochtend voor nieuwe vrijwilligers bij de museumstoomtram Hoorn-Medemblik (zie ook bericht hierboven)

1 mei 2010: 10-15 uur: Modelspoorbeurs in Expo te Houten. <http://www.modelspoorbeurs.nl/>

8 mei 2010: Modelspoor- en autobeurs SPIJKSPOOR in Delta, Albrandswaardsdijk 74 te Poortugaal. www.spijkspoor.nl

28 augustus 2010: 10-15 uur: Modelspoorbeurs in Expo te Houten. <http://www.modelspoorbeurs.nl/>

18 september 2010: Modelspoor- en autobeurs SPIJKSPOOR in Delta, Albrandswaardsdijk 74 te Poortugaal. www.spijkspoor.nl

9 oktober 2010: 10-15 uur: Modelspoorbeurs in Expo te Houten. <http://www.modelspoorbeurs.nl/>

13 november 2010: 10-15 uur: Modelspoorbeurs in Expo te Houten. <http://www.modelspoorbeurs.nl/>

11 december 2010: Modelspoor- en autobeurs SPIJKSPOOR in Delta, Albrandswaardsdijk 74 te Poortugaal. www.spijkspoor.nl

18 december 2010: 10-15 uur: Modelspoorbeurs in Expo te Houten. <http://www.modelspoorbeurs.nl/>

A G E N D A (BUITENLAND)

17 t/m 19 maart 2010: Exporail 2010, Expocentr in Moskou. www.exporailrussia.com

25 t/m 28 maart 2010: www.faszination-modellbau.de Messe Karlsruhe

2 t/m 6 april 2010: viering 175 spoorwegen in Duitsland in de driehoek Gerolstein – Koblenz - Trier.

<http://www.dampfspektakel.info/>

24 t/m 29 september 2010: 125 jaar tram in Blackpool. Tramparades, gasttrams, open huis. Meer info volgt.

Met deze agenda vervalt de agenda uit onze vorige editie.

Nadere info uitsluitend bij de betrokken organisatoren.

Alle aankondigingen zijn onder voorbehoud van wijzigingen, typfouten e.d.